

Datum

24 oktober 2023

Aantal bijlagen

3

1. Panden binnen scope
Samenwerkingsconvenant
2. Model plan van aanpak
activiteit
3. Verzameloverzicht lopende
activiteiten

SAMENWERKINGSCONVENANT VERDUURZAMING WARMTE/KOUDE LEVERING

PARTIJEN, te weten:

- (1) **Eneco Warmte & Koude Leveringsbedrijf B.V.**, vertegenwoordigd door de heer A.C. Tempelman, Chief Executive Officer (hierna te noemen: "**Eneco**")
- (2) De Staat der Nederlanden, het **ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties**, vertegenwoordigd door de Directeur-generaal van het Rijksvastgoedbedrijf mevrouw ir. Y. van der Brugge-Wolring;
- (3) De **Provincie Zuid-Holland**, vertegenwoordigd door Frank Rijkaart, gedeputeerde Personeel & Organisatie;
- (4) **BAM Nederland BV**, vertegenwoordigd door ir. J.G. Nelis, Directeur (COO) BAM Nederland;
- (5) De **politie**, vertegenwoordigd door Simone Roos, lid korpsleiding portefeuille Bedrijfsvoering;
- (6) De **Unie van Waterschappen**, vertegenwoordigd door J.M.C. Smallenbroek, algemeen directeur; en
- (7) De stichting **Haaglanden Medisch Centrum**, vertegenwoordigd door drs. M. Wiesenekker, CFO HMC.

De partijen sub (2) tot en met (7) hierna gezamenlijk aan te duiden als "**Samenwerkingsconvenantpartners (SC-Partners)**".

Eneco en SC-Partners, elk hierna aan te duiden als een "**Partij**" en gezamenlijk als "**Partijen**".

OVERWEGENDE DAT:

- A. De doelstellingen van dit Samenwerkingsconvenant goed aansluiten bij het beleid van de minister voor Klimaat en Energie, in het bijzonder bij de Klimaatnota 2022, waarin energiebesparing en de klimaataanpak van Rijksgebouwen een prominente rol spelen;
- B. De minister voor Klimaat en Energie daarom mede het Samenwerkingsconvenant ondertekent om het belang hiervan te bevestigen en hier extra aandacht voor te vragen;

- C. Een deel van de hierboven genoemde SC-Partners deelneemt in het Programma Energierijk Den Haag (**ERDH**), een samenwerkingsverband tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Provincie Zuid-Holland, Gemeente Den Haag en een aantal andere deelnemers met één of meerdere panden die gevestigd zijn in de gemeente Den Haag. Dit Samenwerkingsconvenant wordt aangegaan in het kader van ERDH, door een aantal ERDH-deelnemers en enkele andere organisaties die over panden beschikken in Den Haag waarvoor een warmte en/of koude exploitatieovereenkomst is gesloten en/of leveringsvoorwaarden gelden met Eneco (hierna: **Panden**, zoals opgenomen in Bijlage 1);
- D. ERDH ten doel heeft om uitvoering te geven aan de doelstellingen van de Green City Deal, ondertekend op 27 september 2018, de eerste concrete gebiedsgerichte aanpak van de energietransitie door drie bestuurslagen in samenwerking met diverse marktpartijen om de belangrijkste overheidsgebouwen met een aantal private gebouwen in het centrumgebied van Den Haag klimaatneutraal te krijgen;
- E. Eneco op 28 februari 2022 het One Planet plan voor Den Haag heeft gepresenteerd aan de stuurgroep van ERDH en aan de doelstelling hiervan - het leveren van klimaatneutrale energie aan klanten - uitvoering wil geven;
- F. Eneco op dit moment bezig is met het verduurzamen van haar warmtelevering conform haar One Planet plan;
- G. Partijen onderkennen dat zij als leverancier en afnemer van warmte/koude, om de doelstellingen uit de Green Citydeal en uit het One Planet plan te behalen, dienen samen te werken om een bijdrage te leveren aan de energietransitie;
- H. Partijen deze samenwerking wensen vast te leggen in onderhavig Samenwerkingsconvenant Verduurzaming Warmte/Koude Levering;
- I. Dit Samenwerkingsconvenant de scope, doelstellingen, uitgangspunten en activiteiten van de samenwerking vastlegt.

PARTIJEN KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN:

1 Doel van het Samenwerkingsconvenant

Partijen beogen met dit Samenwerkingsconvenant het haalbaar maken en versnellen van de verduurzaming van gebouwen en van de huidige warmte- en/of koude levering van Eneco aan deze gebouwen door het doen van verkenningen en het in samenhang ontplooiën van concrete en meetbare activiteiten. Partijen zijn ervan overtuigd dat door samenwerking de mogelijkheden en impact van verduurzaming duidelijk worden en hierdoor wezenlijke stappen in de verduurzaming kunnen worden gezet. Beide Partijen wensen een voortrekkersrol te nemen in de energietransitie door andere partijen te inspireren actie te ondernemen in de verduurzaming.

2 Uitgangspunten

1. Partijen ontplooiën gezamenlijk activiteiten die bijdragen aan de gezamenlijke doelstellingen omschreven in artikel 1 en 3 binnen het kader van de huidige afnemer-leverancier relatie zoals vastgelegd in de lopende warmte en/of koude exploitatieovereenkomsten en/of leveringsvoorwaarden (hierna: **Activiteiten**).
2. Gezien de aanbestedingsplicht van enkele SC-partners, zullen Partijen geen Activiteiten of andere initiatieven initiëren of daarover in overleg treden, die in strijd zijn met de Aanbestedingswet 2012 en daarmee voor mogelijk toekomstige aanbestedingen, in strijd met het verbod op discriminatie voor de kring van gegadigden, het gelijke speelveld en het transparantiebeginsel. Partijen zullen dit in ogenschouw nemen en activiteiten die niet binnen de huidige afnemer-leverancier relatie vallen niet onder dit Samenwerkingsconvenant realiseren.
3. Partijen committeren zich met dit Samenwerkingsconvenant aan het gezamenlijk ontplooiën van activiteiten als ook genoemd in Bijlage 3 van dit Samenwerkingsconvenant om zo samen te leren en concreet voortgang te boeken in de verduurzaming van de levering aan en het gebruik van warmte en/of koude in de Panden en doen dit alles voortdurend op basis van openheid, vertrouwen en transparantie.
4. De SC-Partners en Eneco wijzen beiden een programma coördinator aan die namens beiden Partijen in gezamenlijkheid de uitvoering van dit Samenwerkingsconvenant leiden en doen uitvoeren, zorgdragen voor voortgang en resultaat en doelmatig contractmanagement.
5. Voor elke Activiteit stellen Partijen, conform het model in Bijlage 2, een gezamenlijk plan van aanpak op waarin in ieder geval de volgende onderwerpen worden vastgelegd: het gezamenlijk doel, de scope, de planning en commitment, de rol en verplichtingen van Partijen (hierna: Plan van Aanpak). Deze Plannen van Aanpak, inclusief wijzigingen en bijstellingen, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de SC-Partners en een bevoegd vertegenwoordiger van Eneco en maken na schriftelijk akkoord van Partijen, onlosmakelijk deel uit van het Samenwerkingsconvenant.
6. In Bijlage 3 zijn reeds door Partijen goedgekeurde Activiteiten opgenomen.
7. Partijen kunnen waar nuttig voor het doelbereik van dit convenant in overleg treden over het toe laten treden van andere partners – al dan niet ERDH-deelnemers – die over gebouwen beschikken in de nabijheid van de ligging van de gebouwen die reeds verbonden zijn aan dit Samenwerkingsconvenant. ERDH-deelnemers zijn zonder meer welkom, over de toetreding van partners buiten het ERDH-programma moeten Partijen expliciet schriftelijk akkoord bereiken.
8. Waar nuttig en mogelijk kunnen Eneco en de SC-Partners in samenspraak aanvullende afspraken aangaande de exploitatieovereenkomsten en/of leveringsvoorwaarden maken die betrekking hebben op de verduurzaming van de te leveren warmte en/of koude, indien het resultaat van uitgevoerde of afgeronde activiteiten aanleiding geven om een bepaalde leveringswijze, werkwijze of werkmethode in contracten vast te leggen. Dit volgt niet automatisch uit dit Samenwerkingsconvenant.

3 Activiteiten en concrete doelstellingen

1. Partijen ondernemen verschillende Activiteiten die bijdragen aan:
  - a) Het gebouwtransitiepad van te verduurzamen Panden van SC-partners; en
  - b) Verduurzaming van te leveren warmte en koude door Eneco.
2. Elk nieuw initiatief wordt getoetst aan de in lid 1 van dit artikel genoemde doelstellingen.

4 Informatie-uitwisseling

Partijen informeren elkaar tijdig over relevante ontwikkelingen. Als een Partij bepaalde informatie in verband met dit Samenwerkingsconvenant wil publiceren of aan derden wil verstrekken, zal deze voorafgaand eerst in overleg treden met de andere Partij. Publicatie of verstrekken van informatie aan derden kan alleen na schriftelijk akkoord.

5 Intellectuele eigendomsrechten

1. Partijen maken zonder toestemming van de andere Partij geen gebruik van door die andere Partij in eigen beheer ontwikkelde werk- en onderzoeksmethoden.
2. SC-Partners en Eneco kunnen in overleg steeds zelf analyses of andere bewerkingen op de onderzoekgegevens van elkaar uit- (doen) voeren of het onderzoek (doen) voltooien.
3. Indien er nieuwe (gezamenlijke) i.e. rechten in het kader van dit Samenwerkingsconvenant zouden ontstaan, kunnen Partijen hierover vrijelijk beschikken in het kader van dit Samenwerkingsconvenant. Voor eventueel gebruik buiten de scope van dit Samenwerkingsconvenant treden Partijen met elkaar in overleg.

6 Verplichtingen SC-Partners

1. De SC-Partners spannen zich ervoor in dat zij in hun eigen organisatie(s) draagvlak creëren om bij te dragen aan de doelstelling van het Samenwerkingsconvenant en de doelen die worden vastgesteld in de Plannen van Aanpak en zien toe op naleving.
2. De SC-Partners stimuleren in hun eigen organisatie(s) bij betrokken medewerkers en teams actief een houding in lijn met het in artikel 2, lid 2, opgenomen uitgangspunt.
3. De SC-Partners spreken hun eigen medewerkers en die van Eneco erop aan indien zij niet conform het in het vorige lid bepaalde handelen.
4. SC-Partners zullen niet verlangen van Eneco om mee te werken aan activiteiten die conflicteren met de verplichtingen die Eneco is aangegaan in de exploitatieovereenkomsten en/of leveringsvoorwaarden voor warmte en/of koude met de binnen de scope van de Samenwerkingsconvenant vallende panden.

7 Verplichtingen Eneco

1. Eneco spant zich ervoor in dat zij in haar eigen organisatie(s) draagvlak creëert om bij te dragen aan de doelstelling van het Samenwerkingsconvenant en de doelen die worden vastgesteld in de Plannen van Aanpak en ziet toe op naleving.

2. Eneco stimuleert in haar eigen organisatie(s) bij betrokken medewerkers en teams actief een houding in lijn met het in artikel 2, lid 2, opgenomen uitgangspunt.
3. Eneco spreekt haar eigen medewerkers en die van de SC-Partners erop aan indien zij niet conform het in het vorige lid bepaalde handelen.
4. Eneco zal niet van de SC-Partners verlangen om mee te werken aan activiteiten die conflicteren met de verplichtingen die SC-Partners of één van de SC-Partners is aangegaan richting de gebruikers en/of contractpartij(en) van de binnen de scope van het Samenwerkingsconvenant vallende panden.

8 Financiële bepalingen

1. Omdat elke activiteit een gezamenlijk doel dient en invulling geeft aan individuele belangen van beide Partijen, worden de Activiteiten in beginsel met gesloten beurzen uitgevoerd.
2. Partijen zijn zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van ingrepen aan hun installaties en voor het deugdelijk blijven functioneren hiervan.
3. Eventuele schade als gevolg van aanpassingen aan installaties kan nooit verhaald worden op de andere Partij. Het staat een Partij vrij om zonder opgave van redenen een wijziging ten aanzien van de installaties niet door te voeren als men het vermoeden heeft dat de veiligheid en kwaliteit van de installatie daarmee in het geding komt.
4. Indien er wel sprake zou zijn van een financiële verrekening tussen Partijen, worden deze expliciet en schriftelijk overeengekomen tussen Partijen, waar nodig en waar mogelijk in Annexen onder de van toepassing zijnde dan geldende warmte en koude exploitatieovereenkomsten en/of leveringsvoorwaarden.

9 Looptijd

1. Het Samenwerkingsconvenant kent een looptijd van 3 jaar, beginnend op de datum waarop alle Partijen deze hebben ondertekend.
2. Het Samenwerkingsconvenant kan, met wederzijdse instemming, worden verlengd voor een door Partijen nader overeen te komen looptijd.
3. Partijen dienen uiterlijk één (1) maand voor het verstrijken van de geldende einddatum, nieuwe afspraken te maken over een eventuele verlengingsperiode.
4. De nieuw overeengekomen looptijd wordt schriftelijk bevestigd.
5. Partijen kunnen in gezamenlijkheid besluiten om dit Samenwerkingsconvenant te beëindigen wanneer de Activiteiten zijn afgerond en/of de resultaten zijn behaald.
6. Ieder der Partijen kan het Samenwerkingsconvenant door opzegging beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van één (1) maand waarna Partijen de gezamenlijke Activiteiten in goed overleg kunnen afhechten.
7. Partijen bevestigen de beëindiging van het Samenwerkingsconvenant schriftelijk aan elkaar.
8. Indien de afnemer-leverancier relatie zoals vastgelegd in de lopende warmte en/of koude exploitatieovereenkomsten en/of leveringsvoorwaarden tussen Eneco en één of meer SC-Partners eindigt,

Datum
24 oktober 2023

eindigt dit Samenwerkingsconvenant tussen Eneco en de betreffende SC-Partner(s) van rechtswege. Tussen de overige SC-Partners en Eneco blijft het Samenwerkingsconvenant van kracht tenzij dit op grond van dit artikel wordt beëindigd.

10 Slotbepaling

1. Afwijkingen van dit Samenwerkingsconvenant zijn slechts bindend voor zover zij uitdrukkelijk tussen Partijen schriftelijk zijn overeengekomen.
2. Door ondertekening van dit Samenwerkingsconvenant vervallen alle eventueel eerder binnen het ERDH-programma door Partijen gemaakte mondelinge en schriftelijke afspraken omtrent de hierbij overeengekomen activiteiten.
3. Dit Samenwerkingsconvenant bevat afspraken tussen Partijen om zich in te spannen, maar geen rechtens afdwingbare verplichtingen. Eventuele geschillen zullen zoveel mogelijk in onderling overleg worden opgelost.
4. Artikel 4 en 5 van dit Samenwerkingsconvenant blijven ook van toepassing na het aflopen van het Samenwerkingsconvenant.
5. Op dit Samenwerkingsconvenant is Nederlands recht van toepassing.

Datum
24 oktober 2023

Ondertekening

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

De minister voor Klimaat en Energie,

De heer drs. R. Jetten

Datum:
Plaats:

Namens de Staat der Nederlanden,
de minister van BZK, namens deze de DG van
het Rijksvastgoedbedrijf,

Namens Eneco Warmte & Koude Leveringsbedrijf
B.V.

Ir. Y. van de Brugge-Wolring

A.C. Tempelman, Chief Executive Officer

Datum:
Plaats:

Datum:
Plaats:

Namens de Provincie Zuid-Holland,

Frank Rijkaart, gedeputeerde Personeel &
Organisatie van de Provincie Zuid-Holland

Datum:
Plaats:

Datum
24 oktober 2023

Namens BAM Nederland BV,

Ir. J.G. Nelis,
Directeur (COO) BAM Nederland

Datum:
Plaats:

Namens de politie,

Simone Roos, lid korpsleiding portefeuille
Bedrijfsvoering

Datum:
Plaats:

Namens de Unie van Waterschappen,

J.M.C. Smallenbroek, algemeen directeur

Datum:
Plaats:

Datum
24 oktober 2023

Namens Stichting Haaglanden Medisch Centrum,

Drs. M. Wiesenekker, CFO HMC

Datum:
Plaats:

Datum
24 oktober 2023

Overzicht Bijlagen

Bijlage 1 Panden binnen scope Samenwerkingsconvenant
Bijlage 2 Model Plan van Aanpak Activiteit
Bijlage 3 Verzameloverzicht activiteiten

Datum
24 oktober 2023

BIJLAGE 1: Panden binnen scope Samenwerkingsconvenant

AANSLUITING			AFNEMER EN TYPE LEVERING		ONDERLIGGENDE OVEREENKOMST
#	pandomschrijving ERDH	adres	afnemer	leveringstype	
2	Defensie	Kalvermarkt 32	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
6	De Resident/ VWS	Parnassusplein 5	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
7	BZK & V&J	Turfmarkt 147 (Zwarteweg 42)	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
8	I&M en BUZA	Rijnstraat 8	MTC PoortCentraal B.V.	DCO (warmte, koeling + piek SW)	Maatwerkcontract DCO
9	Hoftoren OCW	Rijnstraat 50 (Oranjevuitensingel 25)	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
14	EZK & LNV	Bezuidenhoutseweg 73 (Theresiastraat 2)	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
15	V&J	Bezuidenhoutseweg 20	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
17	Provinciehuis	Zuid-Hollandplein 1	Provincie Bestuur Zuid-Holland	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
18	Algemene Rekenkamer	Lange Voorhout 8	Algemene Rekenkamer	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
19	Raad van State	Kneuterdijk 22	Raad van State (afd FZ)	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
20	Paleis Noordeinde	Noordeinde 68	Complex paleis Noordeinde	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
23	Nationale Politie	Nieuwe Uitleg 1	Politie	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
25	Zurichtoren	Muzenstraat 31	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
26	Oude Hoge Raad	Lange voorhout 34 (Kazernestraat 52)	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
28	FM Haaglanden/ SCC-ICT	Koningskade 4	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
29	Bruggebouw Oost	Juliana van Stolberglaan 4-10 (Juliana van Stolberglaan 4)	RVB Rijksvastgoed Bedrijf	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 voor warmte Regio Zuid-Holland en Amstelveen, algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
31	Unie Van Waterschappen	Koningskade 40	Unie Van Waterschappen	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2022
-	HMC Westeinde	Lijnbaan 32	ST Medisch Centrum Haaglanden	SVW	Warmteleveringsovereenkomst: aansluitvoorwaarden Eneco 2011 of eerder; algemene voorwaarden Eneco Warmte & Koeling 2023

Legenda

Oranje: Geen stadswarmte, maar een DCO aansluiting (decentrale oplossing koude/warmte)

Blauw: Hoe het adres bekend staat bij Eneco in de het facturatiesysteem

BIJLAGE 2: Model Plan van Aanpak Activiteit

Model Plan van Aanpak Activiteit

Voor iedere te initiëren activiteit, stellen partijen een Plan van Aanpak op conform dit model.

[NAAM ACTIVITEIT]	
Doelstelling	
Beoogd resultaat	
Aanpak	
Doorlooptijd en mijlpalen	
Taken, rollen verantwoordelijkheden	

BIJLAGE 3: Verzameloverzicht lopende activiteiten

Verzameloverzicht activiteiten

Om de doelstellingen van het Samenwerkingsconvenant te realiseren wordt het 7 stappen model gehanteerd:

1. Minder energie verbruik
2. Verbeteren van energie verbruik (verbeteren retour temperatuur; DeltaT)
3. Lagere aanvoer temperatuur
4. Onderzoek naar het mogelijk maken van nieuwe duurzame bronnen
5. Onderzoek naar creatie van mogelijke smart grids tussen Panden
6. Onderzoek naar open smart grids; clusters uitbreiden
7. Inspireren en motiveren; communicatie en activatie van verduurzaming

Om deze 7 stappen om te zetten naar concrete acties zijn de volgende activiteiten reeds geïdentificeerd en / of geïnitieerd.

- A. Test temperatuurverlaging
- B. Onderzoek naar de samenhang van gebouwtransitiepaden en verduurzaming warmtebronnen
- C. Onderzoek naar mogelijke verduurzaming van de piekcapaciteit
- D. Onderzoek naar toekomstbestendige warmteleveringsvoorwaarden
- E. Dashboard